

RAS – Rasspecifika avelsstrategier

RAS är en handlingsplan för aveln inom alla raser under SKK. Det skall beskriva problem men också positiva sidor inom en ras.

Dokumentet tas fram tillsammans med rasklubbar, specialklubbar och SKK, dokumentet skall ge en beskrivning av nuläget vad gäller hälsa, mentalitet, exteriör och jaktliga egenskaper.

I dokumentet beskriver också vilka målsättningar, avelsmål som rasklubben och specialklubben har satt upp.

Det skall göras utvärderingar varje år hur arbetet går för att nå de uppsatta målen.

Hälleforshundklubben kommer under året 2026 genomföra en enkät till alla medlemmar i klubben som avser att än bättre fånga upp tillståndet hos Hälleforsaren avseende hälsa, funktion och mentalitet samt vilka övriga egenskaper ägarna tillskriver sin hund.

Statistik för utvärdering av RAS för Hälleforshund 2025

Följande punkter är utvärderade:

- Registreringsstatistik
- Inavelsgrad – Mål under 2,5%
- Jaktprovsstatistik
- Hälsa / HD / Årskull
- Hälsa / AD
- Hälsa / ögon
- Exteriör
- Vardagsmentalitet

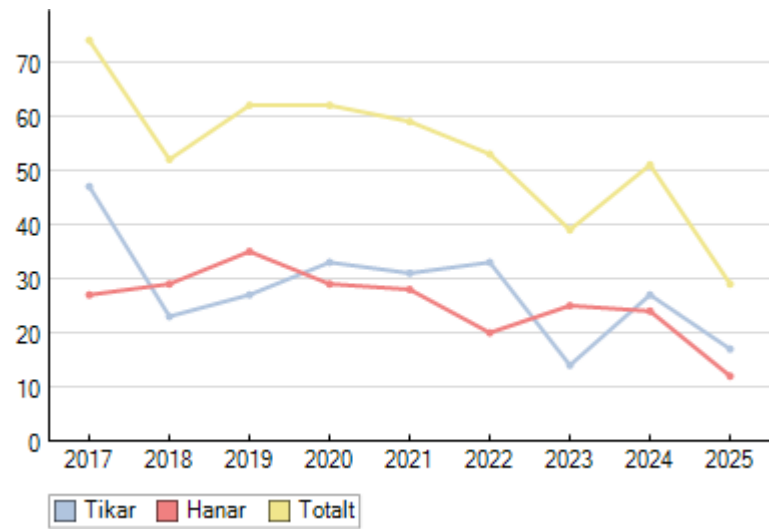
Registreringsstatistik, källa SKK

Mål: Öka antalet registreringar för att säkerställa att rasen hållbart skall kunna utvecklas och bevaras.

Registreringen av antalet Hälleforshundar i Sverige är 29st, 3 i Norge och 1 i Finland, totalt 54.

Importer kan visas fr.o.m 2004

Ant. reg/år	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tikar (varv imp)	47	23	27(1)	33(1)	31(1)	33(1)	14(1)	27	17(3)
Hanar (varv imp)	27(1)	29(2)	35(2)	29(6)	28	20(3)	25(4)	24(4)	12(1)
Totalt	74(1)	52(2)	62(3)	62(7)	59(1)	53(4)	39(5)	51(4)	29(4)

Registreringsstatistik, Norge – källa Norsk kennelklubb

Under åren 2020-2025 är det 2 uppfödare i Norge.

Ant.reg/år	2020	2021	2022	2023	2024	2025
TIKAR(varav imp.)	4	2	4 (1)		3	5
HANAR (varav imp.)	8	6	5		3 (1)	1
Totalt	12	8	10	0	7	6

• **Inavelsgrad –, källa SKK**

Målsättning: Att på årsbasis konsolidera inavelsgraden i kullarna till $\leq F=1.2$ (5 generationer). Att under perioden mönstra in nya hundar med rätt kvalitet enligt ovan för att kunna säkerställa målsättningen $\leq F=1,2$ (5 generationer).

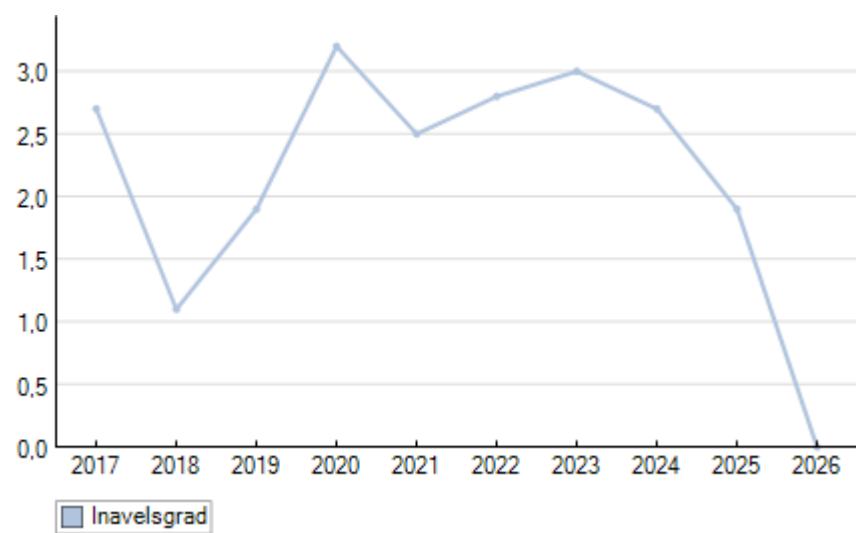
Rasens genomsnittliga inavelsökning beräknad på 5 generationer är 2,7% för 2024 och ligger över delmålet 2,5 %. Den högre inavelsökningen tidigare år beror på parningar som inte rek. av avelsrådet. Dessa är IK mellan 0,78% – 8,4%. Klubbens avelsråd har anlitats i 10 av de 13 kullar som föddes 2024.

Uppmaning

Viktigt för att bredda avelsbasen och nå snabbare framsteg

- Försök använda unga meriterade hanar i avel för att få en snabbare avelsvärdering.
- Söka passade tikar till meriterade hanar för att få en bredare avelsbas vars ägare vill använda deras hanar i avel.
- Försöka få till tre parningar på fullmeriterade hanhundar innan de faller för åldersstrecket.
- Inte använda inmönstrade hanar till närbesläktade tikar
- Viktigt att avkomor hälsundersöks före 2 årsålder samt att de meriteras (utställning samt jaktprov) för att ev. värdefull tik med bra nedärvning aktuell för dubbelparning sista tredje parning för en bredare avelsbas samt att ev. hane får en till parning
- Uppmana intresserade tik-och hanhundsägare att förkovra sig,t.ex SKK's digital utbildningar uppfödarutbildning, hundavel & genetik [www. Distansutbildningar](http://www.Distansutbildningar) och även älghundklubbens utbildningar för mer kunskap, viktigt för rasens avel med mer kunskap hos alla, klubben behöver er

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Inavelsgrad	2,7 %	1,1%	1,9%	3,2%	2,5%	2,8%	3,0%	2,7%	1,9%

Jaktprovsstatistik

Mål: Stärka jaktlusten i rasen medelst en högre "lägsta nivå".

Verksamhet Verka för:

Öka antalet hundar som kommer till prov och uppnå en genomsnittlig meriteringsgrad per årskull som är 25 %. Målsättningen nås genom information, lotterier, tävlingar och bearbetning av uppfödare, valpköpare samt annonsering och betygssättning av genomförda parningar (anvisad-, rekommenderad parning). För att betygssättning skall ske av genomförd parning krävs att avelsrådet är tillfrågad före parning och att täckhundarna är ögon lysta utan anmärkning, ögonlysningen skall ej vara äldre än ett år. HD status ej sämre än B och ED utan anmärkning.

Under provåret 2020/2021: Totalt 37 prov, 10 första pris, 5 andra pris och 3 tredje pris vilket ger 49% prisprov

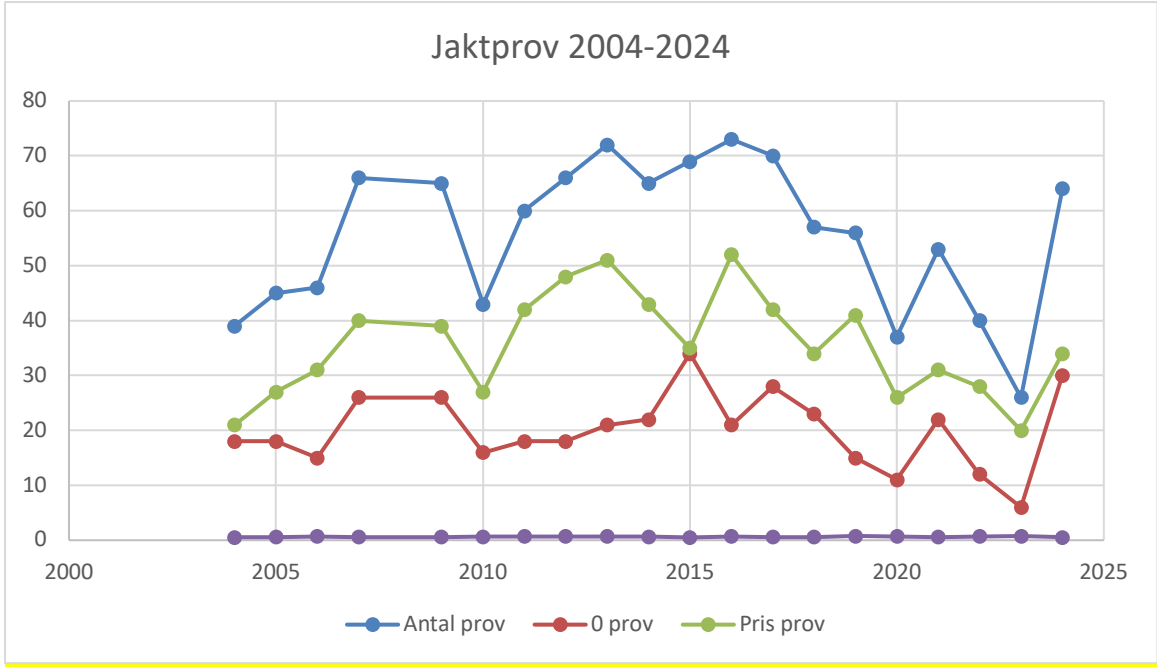
2021/2022: Totalt 53 prov, 17 första pris, 3 andra pris och 4 tredje pris vilket ger 45% prisprov.

2022/2023 Totalt 40 prov, 22 prisprov, vilket ger 55% prisprov

2023/2024 Totalt 25 prov, 13 prisprov, vilket ger 52% prisprov

2024/2025 Totalt 63 prov: 8 prov KEB, 25 prisprov vilket ger 45% prisprov

Sammanlagt: ca 49% prisprov över en femårsperiod, totalt 218 prov.

Trend.

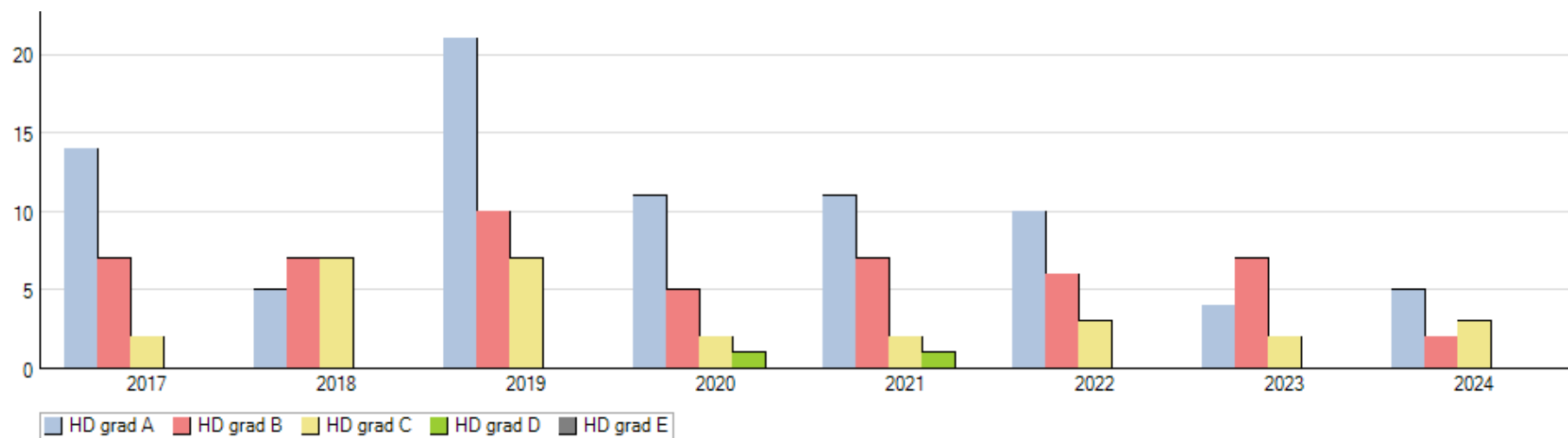
Hälsa HD, källa SKK

Målsättning: Öka andelen undersökta hundar ökas från nuvarande 40 % till 60 % under den kommande 5-års. perioden.

Antalet Hälleforshundar som hd-röntgas har fortsatt att minska till under 40%. För att verka genom att öka andelen undersökta hundar till 60% måste ytterligare information öka för att nå målen.

Klubben har beslutat om att du som medlem kan söka bidrag med 500 kr för HD, AD röntgen, samt ögonlysning om det utförs före hunden fyller 2 år. Vi tappar en del duktiga hundar i aveln som har HD status C och dessutom har intressant bakgrund. Om vi HD undersöker alla våra hundar ca 50 st/år kan vi införa HD-index och få en bättre och säkrare utveckling av HD statusen i Hälleforsshunden.

Diagnos	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
HD grad A	14 (60,9%)	5(26,3%)	21 (55,3%)	11 (57,9%)	11 (52,4%)	10 (52,6%)	4 (30,8%)	5 (50%)
HD grad B	7 (30,4%)	7 (36,8%)	10 (26,3%)	5 (26,3%)	7 (33,3%)	6 (31,6%)	7 (53,8%)	2 (20%)
HD grad C	2 (8,4%)	7 (36,8%)	7 (18,4%)	2 (10,5%)	3 (9,5%)	3 (15,8%)	2 (15,4%)	3 (30%)
HD grad D				1 (5,3%)	1 (4,8%)			
HD grad E								
Tot. ant. undersökta	23	19	38	19	21	19	13	10
Snittålder för undersökning	31	33	22	23	28	20	16	15
Ant. födda	58	45	70	48	58	53	30	47

Hälsa, HD – Norge, källa NKK

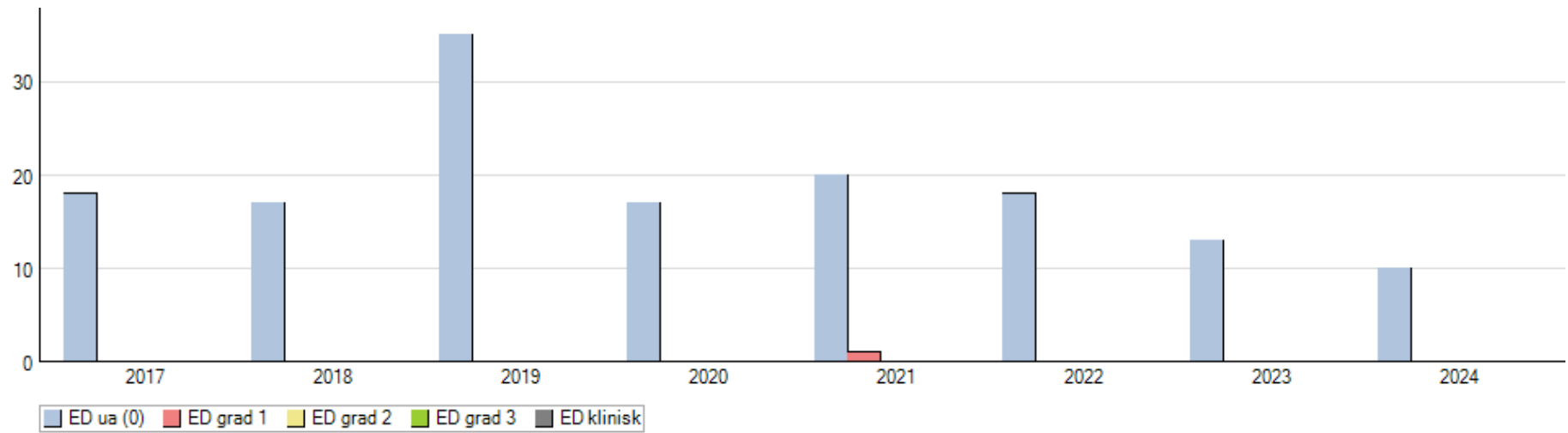
År	2021	2022	2023	2024	2025
A	2			2	2
B			1	1	2
Totalt röntgade	2	0	1	3	4

Hälsa ED, källa SKK

Hälleforsunden har en bra ED status

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ED ua (0)	18 (100%)	17 (100%)	35 (100%)	17 (100%)	20(95,2%)	18 (100%)	13 (100%)	10 (100%)
ED grad 1					1 (4,8%)			
ED grad 2								
ED grad 3								
Tot. ant. undersökta	18	17	35	17	21	18	13	10
Snittålder undersökning	27	28	21	22	27	18	16	15
Antal födda	58	45	70	48	58	53	30	47

E

Hälsa, ED-röntgen Norge,- källa NKK

	2021	2023	2024	2025
ED 0	1	1	3	2

Hälsa ögon, källa SKK

Målsättning: Vi har nått målsättningen diagnosen ärftlig katarakt till $\leq 10\%$, fortsatt målsättning är att dagens nivå inte skall öka. För att bibehålla detta mål kommer kravet om ögonlysning före parning att kvarstå.

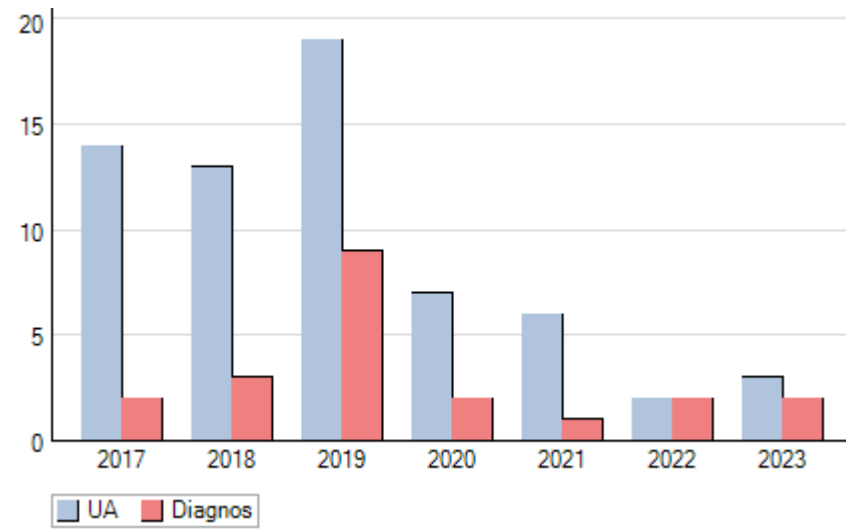
Fortsätta den redan påbörjade avelssektionen beträffande katarakt. Vi har nått målsättningen diagnosen ärftlig katarakt till mindre än 10%, fortsatt målsättning är att dagens nivå inte ska öka. För att bibehålla detta mål kommer kravet om ögonlysning före parning att kvarstå.

Modifierat krav: avelsdjur skall ögonlysas. Undersökningsresultatet får inte vara äldre än 12 månader vid parning.

- Hunden skall vara utan anmärkning vid undersökningen eller anmärkning konstaterats ej ärftlig
- Om hunden är äldre än fem år kan en lindrigare form av katarakt godkännas för parning d.v.s. ej bakre polär eller total katarakt förutsatt att den har en tidigare ögonlysning utan anmärkning.
- Kontroller av lindrigare ögon diagnoser genom ögonlysningar under flera år, för att följa utvecklingsförloppet..
- Försöka öka undersökning i tidig ålder uppmana att ögonlysa på hundutställning där ögonlysning erbjuds
- Uppmana uppfödare att följa upp att avkommor ögonlysas vid 1årsålder för bättre uppföljning och att fånga upp allvarliga diagnoser tidigare

Få undersökningar 21- 23

Diagnos	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
UA	14 (87,5%)	13 (86,7%)	19 (82,6%)	7(77,8%)	6 (85,2%)	2 (50%)	3 (75%)
Diagnos	2 (13,3%)	3 (20,0%)	9 (39,1%)	2(22,2%)	1 (14,3%)	2 (50%)	2 (50%)
Tot. undersökta	16	15	23	9	7	4	4
Ant födda	58	45	70	48	58	53	30

Ögonundersökningar under åren 2017-2025.

Exteriör, källa hitta älghund

Målsättning: På sikt förbättra storleken

Under 2025 har 84 st. hundar bedömts exteriört. Ingen hund har fått nedsatt pris pga. felaktig färg, varav följande prisnedsättningar noterats under 2025: 1st. D pga. tandvisning och 1 st CBJ pga. vill inte visa upp sig

Under tiden 2017 – 2025 har 837 st. hundar blivit bedömda på utställning arrangerade av SÄK eller SKK. Domarnas uppfattning har varit att hundarna har allmänt fortsatt en hög och jämn kvalitet, detta med tanke på att rasen ännu är förhållande vis ny.

Prisnedsättningar 2017 - 2025

40 st. (4,7%) hundar har fått prisnedsättningar under 2017 - 2025

5 st. (0,5%) D pga. storlek

2 st. (0,2%) S/CBJ pga. storlek

3 st. (0,3%) D pga. mentalitet

3 st. (0,3%) S/CBJ pga. mentalitet

13 st. (1,5%) D pga. färg

6 st. (0,7%) S/CBJ pga. färg

1 st (0,1%) D pga. bett

1 st. (0,1%) S/CBJ pga saknad av tänder

2 st (0,2%) S/CBJ pga. veka/svaga hasleder

5 st. (0,6%) S/CBJ pga saknad av ringträning/miljöträning

Hälleforsshunden är idag en hund som exteriört tämligen väl överensstämmer med sin rasstandard, vissa hundar kan dock bli väl små (gäller främst tikar). Genom inmönstring har prisnedsättning skett pga. felaktig färg, men har inte förekommit prisnedsättning senaste åren.

Fortsatt målsättning att förbättra storlek genom viss selektion av avelsdjur samt inmönstring, samt verka för att hundar inte diskvalificeras pga felaktig färg. Vår bedömning med felaktig färg är att det kommer till rätta efterhand i en så pass ung ras. Samt att rasklubbens tolkning av domarkompendium för hälleforsshunden är att färgen ska vara starkt prisnedsättande men inte diskvalificerande för hunden om hunden i övrigt är fin exteriört och mentalt.

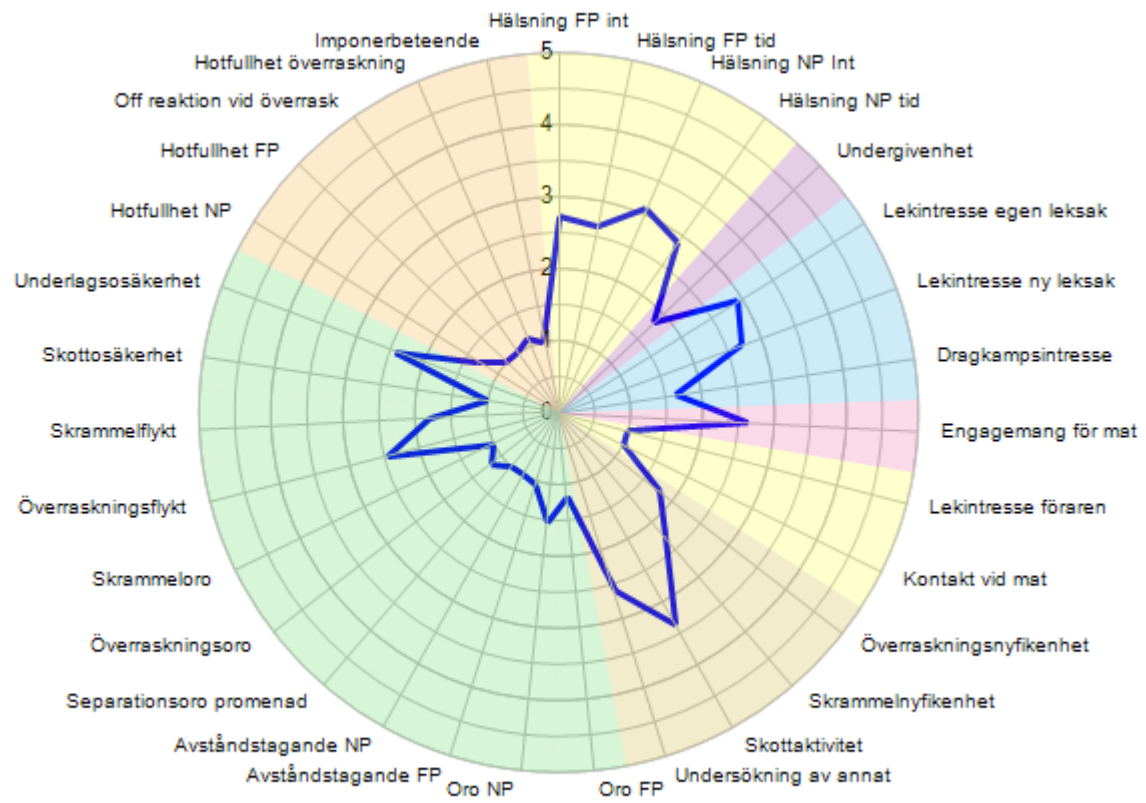
Vardagsmentalitet, källa SKK

Målsättning: Bevara och utveckla den mentalitet som det stora flertalet hundar visar idag, samt att dagens hälleforshund kan möta den vardag som krävs av en älghund idag.

Bedömningar i samband med utställningar under det senaste decenniet har genomgående visat på god mentalitet hos hundarna under det senaste decenniet. Hälleforsunden beskrivs ofta av sin ägare som pigg, vaken och arbetsvillig, anses också vara en lättlärd och trevlig familjehund som ytterst sällan visar dominansaggression inom familjen. Den har en stark utvecklad flockkänsla och förstår väl sin plats i rangordningen. Hos enskilda individer kan detta ge intryck av att den är vek d.v.s. den noterat och reagerat tydligt på flockledarens vilja. Under jakt visar hundarna ofta tydlig reservation mot andra jägare och främlingar, vilket ibland kan vara besvärande om någon mera än ägaren följer hunden under jakten. Många hälleforshundar visar s.k enmanshundmentalitet.

Fortsatt att i mindre skala uppmuntra och genomföra BPH-beskrivningar, samt vara vaksam på mentalitetsförändringar speciellt vid dispensregistreringar. Bevaka och följ forskning kring BPH-beskrivning, utreda om vi skall BPH-beskriva hundar som söker dispensregistrering.

	<i>RM = Rasmedelvärde</i>	<i>Förklaring av färgkodning</i>
Moment	RM	Hälsning
Hälsning FP int	2,7	Unggivenhet
Hälsning FP tid	2,6	Lekintresse
Hälsning NP Int	3,1	Matengagemang
Hälsning NP tid	2,9	Förarkontakt
Unggivenhet	1,8	Nyfikenhet
Lekintresse egen leksak	2,9	Rädsla/osäkerhet
Lekintresse ny leksak	2,7	
Dragkampsintresse	1,6	
Engagemang för mat	2,6	

— Rasen (14 st, Samtliga)

Lekintresse föraren	1,0
Kontakt vid mat	1,0
Överraskningsnyfikenhet	1,8
Skrammelnyfikenhet	2,3
Skottaktivitet	3,4
Undersökning av annat	2,6
Oro FP	1,2
Oro NP	1,5
Avståndstagande FP	1,1
Avståndstagande NP	1,0
Separationsoro promenad	1,0
Överraskningsoro	1,2
Skrammeloro	1,0
Överraskningsflykt	2,5
Skrammelflykt	1,8
Skottosäkerhet	1,0
Underlagsosäkerhet	2,4
Hotfullhet NP	1,3
Hotfullhet FP	1,0
Off reaktion vid överrask	1,0
Hotfullhet överraskning	1,1
Imponerbeteende	1,0

Hot/aggressivitet

[Raser tolkningsguide.pdf \(skk.se\)](#)